

Date/Dyddiad 24 Mawrth 2021
Ask for/Gofynnwch am M Curtis
Telephone/Rhif ffôn 01446 709828
Fax/Ffacs
e-mail/e-bost 21stcenturyschools@valeofglamorgan.gov.uk
Your Ref/Eich Cyf
My Ref/Cyf 21C/CPP

The Vale of Glamorgan Council
Learning and Skills
Civic Offices, Holton Road, Barry CF63 4RU
Telephone: (01446) 700111
www.valeofglamorgan.gov.uk

Cyngor Bro Morgannwg
Dysgu a Sgiliau
Swyddfeydd Dinesig, Heol Holton, Y Barri CF63 4RU
Rhif ffôn: (01446) 700111
www.bromorgannwg.gov.uk

At: Rieni, Gofalwyr a Gwarcheidwaid plant sy'n mynychu Ysgol Gyfun y Bont-faen; Pennaeth, Staff a Chorff Llywodraethu Ysgol Gyfun y Bont-faen; Ymgynghoreion Penodedig

Annwyl Ymgynghorai,

Cynnig i gynyddu nifer y lleoedd mewn ysgolion cynradd yn y Bont-faen o fis Medi 2022 trwy;

- **Newid ystod oedran Ysgol Gyfun y Bont-faen o 11 - 19 i 3 - 19;**
- **Cynyddu capasiti Ysgol Gyfun y Bont-faen o 1,586 o leoedd i 1,796 o leoedd i wneud lle i 210 o leoedd cynradd cyfrwng Saesneg gyda 48 o leoedd meithrin rhan-amser ychwanegol; a**
- **Chodi adeilad ysgol newydd ar safle Ysgol Gyfun y Bont-faen i wneud lle i'r cyfnodau cynradd a meithrin.**

Fe ymgynghorodd y Cyngor ag ymgynghoreion penodedig yn unol â Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 ynghylch y cynnig.

Yn unol â gofynion Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 a Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018, cynhaliwyd ymarfer ymgynghori gydag ymgynghoreion penodedig rhwng 16 Mawrth 2020 a 23 Tachwedd 2020. Nod yr ymgynghoriad oedd hysbysu ymgynghoreion penodedig ynghylch y cynnig. Yn ystod yr ymarfer ymgynghori, cafwyd 251 o ymatebion unigol erbyn dyddiad cau'r ymgynghoriad, sef 23 Tachwedd 2020. O'r cyfanswm o 251 o ymatebion unigol a gafwyd, roedd 83 (33%) o blaid y cynnig, roedd 163 (65%) yn ei wrthwynebu, ac nid oedd 5 (2%) yn mynegi barn y naill ffordd na'r llall. Ar 17 Rhagfyr 2020, cyhoeddodd y Cyngor yr adroddiad ymgynghori a oedd yn darparu trosolwg o'r adborth a gafwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori ac yn nodi ymateb y Cyngor i unrhyw faterion a godwyd.

Ar 21 Rhagfyr 2020, yn dilyn ystyried yr adroddiad ymgynghori, penderfynodd y Cabinet fwrw ymlaen â'r cynnig trwy gyhoeddi hysbysiad statudol. Cyhoeddwyd yr hysbysiad statudol ar wefan y Cyngor ar 13 Ionawr 2021 ac fe'i cyflwynwyd i ymgynghoreion penodedig ac fe'i gosodwyd wrth brif fynedfeydd Ysgol Gyfun y Bont-faen. Mae Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 yn darparu y dylai unrhyw un sy'n dymuno gwrthwynebu cynnig sy'n ymwneud â threfniadaeth ysgolion gael y cyfle i wneud hynny. I gael eu hystyried fel gwrthwynebiadau statudol, rhaid i wrthwynebiadau gael eu cyflwyno'n ysgrifenedig neu drwy'r e-bost, a'u hanfon at y cynigydd cyn pen cyfnod o 28 diwrnod sy'n dechrau â'r diwrnod y cyhoeddwyd yr hysbysiad ("y cyfnod gwrthwynebu"). Gan bod yr hysbysiad statudol wedi cael ei gyhoeddi ar 13 Ionawr 2021, roedd rhaid i wrthwynebiadau statudol ddod i law erbyn 9 Chwefror 2021. Cafwyd 92 o wrthwynebiadau statudol yn ystod y cyfnod gwrthwynebu.

Ar 22 Mawrth 2021, rhoddodd Cabinet Cyngor Bro Morgannwg ystyriaeth i'r adroddiad

gwrthwynebu a'r holl ddogfennaeth berthnasol arall ac fe benderfynodd gymeradwyo'r cynnig. Mae'r adroddiad gwrthwynebu ar gael i'w weld a'i lawrlwytho o wefan y Cyngor: www.valeofglamorgan.gov.uk/cowbridgeprimaryprovision

Mae copïau caled o'r adroddiad gwrthwynebu ar gael ar gais trwy gysylltu ag aelod o Dîm Ysgolion yr 21ain Ganrif ar: 21stcenturyschools@valeofglamorgan.gov.uk

Bydd y cynnig yn arwain at 210 o leoedd cynradd a 48 o leoedd meithrin rhan-amser cyfrwng Saesneg ychwanegol yn y Bont-faen. Bydd adeilad hunangynhwysol newydd yn cael ei godi ar safle Ysgol Gyfun y Bont-faen i wneud lle i'r cyfnodau cynradd a meithrin.

Wrth benderfynu ynghylch y cynnig, roedd y Cabinet wedi'i argyhoeddi y bydd y cynnig yn:

- Sicrhau bod y Cyngor yn gallu ateb y galw yn y dyfodol am addysg cyfrwng Saesneg yn ardal y Bont-faen.
- Galluogi'r ddarpariaeth 'ragorol' yn Ysgol Gyfun y Bont-faen i barhau gan ddarparu ar gyfer poblogaeth ddisgyblion fwy ar yr un pryd.
- Darparu amgylcheddau dysgu arloesol a chreadigol sy'n gallu addasu mewn ymateb i newid ac a fydd yn herio ac yn cynorthwyo plant i gyrraedd eu llawn botensial.
- Cynyddu lefel y mynediad a rhyngweithio cymunedol trwy ddefnyddio cyfleusterau addysgol yr ysgol gan ddiwallu anghenion yr ysgol ar yr un pryd.

Mae'r rhesymau dros y penderfyniad mewn perthynas â'r ffactorau a nodir yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion fel a ganlyn:

Ansawdd a Safonau Addysg

Fel a nodir yn yr ymateb a gafwyd gan Estyn, 'mae'n debygol y bydd y cynnig o leiaf yn cynnal safonau presennol addysg a'r ddarpariaeth yn yr ardal'. Yn yr arolygiad diweddaraf gan Estyn ym mis Ebrill 2019, barnwyd fod Ysgol Gyfun y Bont-faen yn 'rhagorol' ym mhob un o'r pum maes arolygu. Fe grynodd Estyn fod 'arweinyddiaeth gref, sicr, cynllunio'r cwricwlwm yn ofalus ac addysgu sy'n gyson yn effeithiol i addysgu ac ysbrydoli pobl ifanc wedi bod yn llwyddiannus o ran sicrhau lefelau eithriadol o uchel o gyrhaeddiad a lles disgyblion yn Ysgol Gyfun y Bont-faen'.

Corff llywodraethu ac uwch dîm arwain Ysgol Gyfun y Bont-faen fydd yn gyfrifol am y cyfnod cynradd. Bydd angen i'r corff llywodraethu ddiweddarau ei amodau gorchwyl i adlewyrchu'r ffaith bod y cyfnod cynradd yn cael ei ychwanegu. Bydd angen i gyfansoddiad y corff llywodraethu adlewyrchu hyn hefyd gyda chynrychiolwyr o blith staff a rhieni ar gyfer y cyfnod cynradd. Y corff llywodraethu a'r pennaeth fydd yn gyfrifol am ddatblygu strwythur staffio ar gyfer yr ysgol pob oed newydd i sicrhau sgiliau a phrofiad priodol. Bydd strwythur pwyllgorau'r corff llywodraethu'n cael ei adolygu hefyd i sicrhau bod digon o her a throsolwg mewn perthynas â'r cyfnod cynradd.

Mae uwch arweinwyr Ysgol Gyfun y Bont-faen wedi bod yn llwyr gefnogol i'r cynnig hwn ac mae'r Cyngor yn credu y byddai'r cynnig hwn yn sicrhau bod Ysgol Gyfun y Bont-faen yn gallu parhau i ddarparu ansawdd a safonau rhagorol mewn addysg gan ddarparu ar gyfer poblogaeth ddisgyblion ac ystod oedran fwy.

Roedd yr ymateb gan ddisgyblion hefyd yn nodi cyfleoedd niferus i ddisgyblion iau a hŷn gael budd o'i gilydd.

Yn seiliedig ar brofiadau blaenorol, mae'r Cyngor o'r farn bod nifer o fanteision yn gysylltiedig â'r model ysgol pob oed, gan gynnwys:

- Gweledigaeth gyson a gwerthoedd cyffredin ar draws cyfnodau addysg.
- Cymuned ddysgu broffesiynol ar y cyd.
- Ymgysylltu cyson â rhieni ar draws y cyfnod cynradd ac uwchradd.
- Arbenigedd ar draws yr ystod oedran lawn.
- Cyfleoedd datblygu proffesiynol i staff mewn amgylchedd ysgol pob oed.
- Mwy o ffocws ar brosesau pontio allweddol yn enwedig rhwng Cyfnod Allweddol 2 a'r cyfnod uwchradd gan sicrhau yr adeiledir ar gynnydd o ran dysgu o un flwyddyn i'r llall gyda chyn lleied â phosibl o darfu wrth i'r plentyn symud drwy'r strwythur(au) dysgu.
- Un gyfundrefn atebolrwydd ac arolygu, gan gynnwys un Cynllun Datblygu Ysgol ac un Ymgynghorydd Her o'r Consortiwm.
- Un gyllideb ar draws yr ysgol, a fyddai'n symleiddio rheolaeth ariannol.
- Cyfle i gyflawni cost-effeithlonrwydd o ganlyniad i gydleoli ar un safle a rhesymoli contractau gwasanaethau cymorth megis cynnal a chadw tir yr ysgol.
- Cael gwared ar ddyblygu datganiadau data a data cyfrifiadau disgyblion.

Yr angen am leoedd a'r effaith ar hygyrchedd ysgolion

Ateb y galw cynyddol am addysg gynradd cyfrwng Saesneg yn y Bont-faen o ganlyniad i ddatblygiadau tai diweddar ac arfaethedig yw'r prif ysgogiad ar gyfer y cynnig hwn.

Mae Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) Bro Morgannwg 2011-2026 yn darparu'r fframwaith polisi cynllunio lleol ar gyfer Bro Morgannwg ac fe'i mabwysiadwyd gan y Cyngor ar 28 Mehefin 2017. Mae nifer o ddatblygiadau tai yn y Bont-faen wedi cael eu cynnwys yng Nghynllun Datblygu Lleol y Cyngor 2011 – 2026. Y mwyaf o'r datblygiadau hyn yw'r 'Tir i'r gogledd a'r gorllewin o Glos y Darren' gyda 475 o anheddau. Mae'r datblygiad hwn wedi cael caniatâd cynllunio ac mae'r gwaith adeiladu wedi dechrau ar y safle.

Capasiti cyfyngedig sydd yn yr ysgolion cynradd presennol sy'n gwasanaethu'r datblygiad. Ar 4 Tachwedd 2019, fe gymeradwyodd Cabinet y Cyngor ddull graddol o ehangu'r ddarpariaeth gynradd yn y Bont-faen gyda'r ddarpariaeth gynradd cyfrwng Saesneg yn cael ei hehangu fel rhan o gam un a'r ddarpariaeth gynradd cyfrwng Cymraeg yn cael ei hehangu fel rhan o gam dau. Nodwyd mai ehangu'r ddarpariaeth cyfrwng Saesneg oedd y flaenoriaeth oherwydd capasiti cyfyngedig a bod amcanestyniadau'n dynodi na fyddai'r ddarpariaeth bresennol yn ddigon i ateb y galw yn y dyfodol.

Bu goralw'n flaenorol am leoedd yn Ysgol Gynradd y Bont-faen o blith ceisiadau o fewn y dalgylch. Ym mis Medi 2019, aeth yr ysgol y tu hwnt i'w nifer derbyn i wneud lle i 10 disgybl ychwanegol oedd yn byw yn y dalgylch.

Bydd y cynnig hwn yn arwain at 210 o leoedd cynradd ychwanegol a 48 o leoedd meithrin rhan-amser. Byddai'r capasiti ychwanegol yn cael ei gyflwyno'n raddol gyda 30 o leoedd derbyn a 48 o

leoedd meithrin rhan-amser ar gael o fis Medi 2022. Bydd hyn hefyd yn sicrhau bod y capasiti'n cynyddu yn unol â'r galw.

Gan bod y galw uwch yn cael ei greu o fewn y dalgylch presennol o ganlyniad i ddatblygiadau tai cyfredol ac arfaethedig, byddai Ysgol Gynradd y Bont-faen a'r cyfnod cynradd arfaethedig yn yr ysgol 3-19 yn rhannu'r un dalgylch. Byddai hyn yn osgoi creu rhaniad diangen yng nghymuned y Bont-faen trwy rannu'r dref yn ddau ddalgylch ar wahân. Wrth ymgeisio am leoedd mewn ysgolion, gall rhieni/gofalwyr nodi mwy nag un dewis. Byddai'r rhai sy'n preswyllo yn y dalgylch yn gallu ymgeisio am le yn y ddwy ysgol i leihau i'r eithaf y siawns na ddyrennir lle iddynt. Caiff trefniadau derbyn a dalgylchoedd eu hadolygu gan y Cyngor yn flynyddol.

Ar y cyfan, bydd y cynnig yn cynorthwyo'r Cyngor i gyflawni ei ddyletswydd statudol i ddarparu digon o leoedd mewn ysgolion. Bydd y cynnig hefyd yn arwain at gyflenwad mwy effeithlon i ateb y galw am leoedd mewn ysgolion yn y dalgylch, gan osgoi cludo disgyblion i ysgolion eraill ledled y Fro Orllewinol.

Darparu adnoddau ar gyfer addysg a goblygiadau ariannol eraill

Mae Rhaglen Ysgolion yr 21ain Ganrif y Cyngor yn fuddsoddiad strategol hirdymor. Bydd y cynnig yn golygu bod £5m yn cael ei fuddsoddi i sefydlu adeilad ysgol gynradd ar safle Ysgol Gyfun y Bont-faen i wneud lle i 210 o ddisgyblion cynradd a 48 o ddisgyblion meithrin rhan-amser. Mae'r gwariant hwn yn gyson â chynlluniau ar gyfer ysgolion cynradd eraill a gyflawnwyd fel rhan o'r rhaglen. Mae £400k ychwanegol ar gael hefyd i gefnogi targed y Cyngor i gyflawni allyriadau carbon sero net erbyn 2030. Bydd hyn yn sicrhau bod yr adeilad yn cyflawni allyriadau carbon (gweithredol) sero net, gan ddilyn y dull a ddefnyddiwyd i ddylunio adeilad newydd Ysgol Gynradd Llancarfan, a fydd yr adeilad ysgol gynradd sero net cyntaf yng Nghymru pan gaiff ei gwblhau yn ddiweddarach eleni. Bydd yr adeilad hefyd yn cyrraedd safon Ragorol BREEAM ac yn cael y sgôr uchaf posibl, sef A, ar gyfer y Dystysgrif Perfformiad Ynni.

Bydd y gwaith i godi'r adeilad yn cael ei ariannu'n bennaf gan ddefnyddio cyfraniadau Adran 106 a geir i ddarparu lleoedd ysgol ychwanegol sy'n deillio o ddatblygiadau tai cyfagos.

Bydd yr ysgol pob oed 3-19 yn cael cyllideb ddirprwyedig ar gyfer y cyfnod cynradd o fis Medi 2022. Fel a nodir uchod, bydd y capasiti ychwanegol yn cael ei gyflwyno'n raddol gyda 30 o leoedd derbyn a 48 o leoedd meithrin rhan-amser ar gael o fis Medi 2022. Bydd y costau sefydlog ychwanegol sy'n gysylltiedig â rhedeg y cyfnod cynradd yn golygu lefel uwch o gyllid y disgybl yn ystod yr ychydig flynyddoedd cyntaf. Fodd bynnag, bydd hyn yn dod yn gytbwys wrth i nifer y disgyblion ar y gofrestr gynyddu dros y cyfnod pontio. Mae'r dull hwn wedi cael ei ddefnyddio'n flaenorol ac mae'n atal y cynnig rhag effeithio'n negyddol ar ysgolion cyfagos trwy nifer cynyddol o drosglwyddiadau. Trefnir yn rheolaidd bod cyllid refeniw pontio ychwanegol ar gael i gefnogi prosiectau trefniadaeth ysgolion.

Byddai un gyllideb yn cael ei dyrannu i'r ysgol pob oed gan ddefnyddio Fformiwla Cyllid Ysgolion y Cyngor. Amcangyfrifir mai £5.673M fydd cost refeniw gweithredu'r ysgol yn y flwyddyn gyntaf (heb gynnwys disgyblion ôl-16 a gyllidir â Grant gan Lywodraeth Cymru). Bydd hyn yn codi i £6.034M pan fydd yr ysgol wedi cyrraedd ei llawn dwf. Y gyllideb refeniw a ddirprwywyd i Ysgol Gyfun y Bont-faen ar gyfer 2020/21 yw £5.366M. Bydd y gost refeniw ychwanegol yn cael ei thalu o gyllideb ddirprwyedig ysgolion trwy'r fformiwla cyllido.

Corff llywodraethu Ysgol Gyfun y Bont-faen fydd yn gyfrifol am ddatblygu strwythur staffio ar gyfer yr ysgol pob oed, gan gynnwys datblygu rôl arweinydd y cyfnod cynradd. Bydd unrhyw newidiadau arfaethedig i drefniadau staffio'n amodol ar ymgynghori'n llawn gyda staff a'r undebau llafur perthnasol lle y bo angen.

Bydd y cynnig yn arwain at gynnydd mewn cyfleoedd ar gyfer cyflogaeth yn yr ysgol gan y byddai

niferoedd ychwanegol y disgyblion ac ehangu'r ystod oedran yn arwain at dwf mewn lefelau staffio yn y dyfodol. Byddai angen i gorff llywodraethu Ysgol Gyfun y Bont-faen ystyried cynnydd yn y strwythur staffio ar gyfer niferoedd ychwanegol y disgyblion o fis Medi 2022.

Ffactorau cyffredinol eraill

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn nodi y bydd effaith gadarnhaol ar bobl â nodweddion gwarchoddedig oedran, anabledd ac ailbennu rhywedd/ hunaniaeth o ran rhywedd. Bydd y cynnig yn cynorthwyo'r ysgol i sicrhau bod ganddi'r cyfleusterau gwell i hybu cyfle cyfartal a meithrin perthnasoedd da rhwng y rhai â gwahanol nodweddion gwarchoddedig.

Ni chanfuwyd unrhyw effaith negyddol ganfyddedig ar y nodweddion gwarchoddedig. Bydd rhoi'r cynnig ar waith yn llwyddiannus yn ei gwneud yn bosibl cydymffurfio â'r Ddeddf Cydraddoldeb (2010), er enghraifft trwy ddarparu adeilad cwbl hygyrch gyda chyfleusterau sy'n niwtral o ran rhywedd.

Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned yn nodi y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar y gymuned leol ar draws 7 o'r 8 mesur a aseswyd. Byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith niwtral ar y gymuned leol ar draws 1 o'r 8 mesur a aseswyd.

Byddai'r cynnig yn galluogi Ysgol Gyfun y Bont-faen i barhau â'i llwyddiant gan ddarparu ar gyfer poblogaeth ddisgyblion fwy. Byddai'n darparu amgylcheddau dysgu arloesol a chreadigol sy'n gallu addasu mewn ymateb i newid ac a fydd yn herio ac yn cynorthwyo plant i gyrraedd eu llawn botensial. Byddai'r cynnig yn cynnal ac yn cynyddu lefel y mynediad a rhyngweithio cymunedol trwy ddefnyddio cyfleusterau addysgol yr ysgol gan ateb anghenion yr ysgol ar yr un pryd.

Ar hyn o bryd, mae Ysgol Gyfun y Bont-faen yn cynnig ystod o weithgareddau ar gyfer disgyblion y tu allan i'r diwrnod ysgol arferol. Cynigir fel lleiafswm y byddai'r holl gyfleusterau presennol ar gyfer rhieni'r disgyblion a'r gymuned yn parhau pe bai'r cynnig yn mynd yn ei flaen.

Mae'r Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned yn dod i'r casgliad y byddai'r cynnig i gynyddu nifer y lleoedd cynradd cyfrwng Saesneg yn y Bont-faen yn diwallu anghenion y gymuned ehangach yn well i sicrhau'r cydbwysedd cynaliadwy rhwng y cyflenwad o leoedd mewn ysgolion a'r galw amdanynt.

Ar y cyfan, mae'n debygol y bydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol ar y gymuned leol.

Yn ddiffuant,

Paula Ham, Cyfarwyddwr Dysgu a Sgiliau